

Vergaderjaar 2024–2025

27 879

Versterking van de positie van de consument

31 239

Stimulering duurzame energieproductie

Nr. 106

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 oktober 2024

In het tweeminutendebat van 28 februari 2024 is aan het lid Kröger toegezegd dat uw Kamer geïnformeerd zou worden over de manier waarop de Autoriteit Consument en Markt (verder: ACM) invulling geeft aan haar taken die de energietransitie raken, langs de lijnen van de publieke waarden die in het Nationaal Plan Energiesysteem (verder: NPE) zijn geformuleerd. Deze brief is langer blijven liggen dan beoogd. Hiervoor mijn excuses.

Het kabinet heeft 1 december 2023 het NPE aan uw Kamer aangeboden (Kamerstukken 32 813 en 31 239, nr. 1319). In het NPE is opgenomen dat het energiesysteem nu en in de toekomst betaalbaar, betrouwbaar, veilig, duurzaam en rechtvaardig dient te zijn. Het energiesysteem moet Nederland in staat stellen economisch veerkrachtig te zijn en veranderingen moeten zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast, zodat er een gezonde en fijne leefomgeving is. Deze publieke belangen vormen de basis voor de gemaakte keuzes in het NPE en de verdere uitwerking daarvan in het vervolg.

De ACM agenda 2024¹ en het ACM Jaarplan 2024² sluiten hier goed bij aan. Daarin is bijvoorbeeld opgenomen dat de ACM het versnellen van de energietransitie voor alle mensen en bedrijven als doelstelling heeft. Aansluitend daarop heeft zij haar toezicht en regulering aangepast zodat de energieketen meer in samenhang wordt gezien, met een brede blik op de publieke belangen van leveringszekerheid, duurzaamheid en betaalbaarheid én naar de juiste balans daartussen.

Zo werkt de ACM actief aan oplossingen voor de netcongestie, onder meer als deelnemer aan het Landelijk Actieprogramma Netcongestie.³ Congestie vraagt niet alleen om uitbreiding van het net, maar ook om een

¹ ACM Agenda 2024 | ACM.nl

² ACM jaarplan 2024 | ACM.nl

³ ACM presenteert pakket aan maatregelen tegen netcongestie | ACM.nl

betere benutting van het net door waar mogelijk gebruik van piek naar dal te verplaatsen. Onder andere alternatieve aansluitvormen bieden handelingsperspectief aan afnemers om schaarse ruimte op het net efficiënt te benutten.⁴ Ook bij nieuwe vraagstukken op dit gebied, bijv. m.b.t. het gebruik van de traminfrastructuur voor laadpalen, beziet de ACM wat mogelijk is binnen het energierecht, zodat duidelijkheid bestaat voor initiatieven die bijdragen aan de verduurzaming van het vervoer en zorgen voor een betere benutting van de transportcapaciteit van trammaatschappijen.⁵

Daarnaast heeft de ACM de afgelopen jaren het toezicht op de consumentenmarkt voor elektriciteit en gas geïntensiveerd. Sinds begin 2023 worden de belangrijkste marktontwikkelingen maandelijks in kaart gebracht in een monitor van de consumentenmarkt waarmee de toezichthouder een vinger aan de pols houdt en relevante ontwikkelingen signaleert.⁶ Om een betaalbare energierekening te borgen heeft de ACM de tarieven van verschillende energieleveranciers uitgebreid onderzocht om vast te kunnen stellen of deze redelijk zijn. Daarbij ziet de ACM bij nieuwe ontwikkelingen ook toe op de tijdige en volledige informatievoorziening aan de consument. In dat kader heb ik, conform mijn toezegging aan de Kamer begin 2023, bijvoorbeeld aandacht gevraagd voor de inzichtelijkheid van de jaarrekeningen⁷.

Tot slot zijn aan zowel bedrijven, als de betrokken bestuurders die zich schuldig maakten aan oneerlijke handelspraktijken bij de misleidende verkoop van energiecontracten, recent nog forse geldboetes opgelegd.⁸ Ik ben blij met deze actieve opstelling van de toezichthouder, die bijdraagt aan een concurrerende Nederlandse energiemarkt waar consumenten op kunnen vertrouwen.

Een belangrijke ontwikkeling vind ik tot slot dat de ACM met de netbeheerders en afnemersorganisaties nadenkt over uitgangspunten en aanpassingen van de wijze waarop de ACM de toegestane inkomsten van netbeheerders reguleert. Dat doet de ACM met het oog op de energietransitie, in het bijzonder met het oog op de enorme investeringsopgave waar netbeheerders voor staan en de daaraan gekoppelde toekomstige betaalbaarheid van de nettarieven. In dit verband merk ik nog op dat de ACM de investeringsplannen van de netbeheerders beoordeelt langs onder andere de lijn van de scenario's uit het NPE, het II3050 en de Europese Ten Year Network Development Plans (TYNDPs). De ACM heeft deze scenario's ook gebruikt voor haar recente inschatting van de ontwikkeling van de nettarieven met daarbij de oproep om te blijven waken voor een eerlijke verdeling van de kosten over alle gebruikers van het net.⁹

In 2023 heeft de ACM verder de Beleidsregel prioritering van handhavingsonderzoeken aangepast om deze meer in lijn te brengen met de missie van de ACM: «Markten beter laten werken voor mensen en bedrijven, nu en in de toekomst.»¹⁰ De ACM heeft in de beleidsregel verduidelijkt dat zij naast de publieke belangen die zij op grond van de wet behartigt ook andere publieke belangen kan meewegen in haar priori-

⁴ Codebesluit Alternatieve transportrechten | ACM.nl

⁵ Brief over verbinden van laadpalen met traminfrastructuur van HTM | ACM.nl

⁶ Energiemonitors | ACM.nl

⁷ Toezegging gedaan tijdens het Tweeminutendebat Klimaat en Energie, 23 maart 2023.

⁸ Boetes voor Global Marketing Bridge en diens directeuren voor misleidende verkoop van energiecontracten | ACM.nl

⁹ ACM: Eerlijke verdeling kosten elektriciteitsnet nog belangrijker door verwachte forse stijging nettarieven | ACM.nl

¹⁰ Beleidsregel prioritering van handhavingsonderzoeken 2023 | ACM.nl

tering. Dit kan bijvoorbeeld gaan om het belang van duurzaamheid, economische weerbaarheid, privacy of veiligheid.

Bovenstaande voorbeelden illustreren hoe de ACM haar taken die raken aan de energietransitie vormgeeft langs de lijnen van de publieke waarden van het NPE. Zoals het kabinet ook in de brief aan uw Kamer van 12 juni 2024 heeft aangegeven, opereert de ACM daarbij als een deskundige toezichthouder.¹¹

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.T.M. Hermans

¹¹ Kamerstuk 27 879, nr. 101